

რა უზლის ხელს საბანკო კრიზისის მდგრადობას

საბანკო კრიზისი საბაზრო ეკონომიკის თანმდევი პროცესია, ძნელია დასახედდეს ქვეყანა, რომელმაც ამა თუ იმ სიმწვავით არ განიცადა კრიზისული პროცესები საბანკო სფეროში. ამ სექტორში წარმოქმნილი ნებისმიერი სახის შოკი განსაკუთრებით სახიფათოა განვითარებადი საბაზრო ეკონომიკისათვის, რადგან მას შეუძლია მოახდინოს საგადასახდელო სისტემის პარალიზება, ნეგატიურად იმოქმედოს ეროვნული ვალუტის გაცვლით კურსზე, ამასთან, გამოიწვიოს პოლიტიკური სიტუაციის გამწვავებაც.

ლია ელიავა

ფინანსისტი, ექსპერტი

საბანკო სექტორი

13-14/2008

საბანკო კრიზისი შეიძლება წარმოიშვას როგორც ეკონომიკაში შექმნილი კრიზისული მდგომარეობის, ასევე მისი ჰარმონიული განვითარების პირობებშიც, ჰქონდეს მყისიერი ან იყოს თანდათანობითი, პროგნოზირებადი ხასიათის. პრაქტიკაში საკმაოდ იშვიათია საბანკო კრიზისების უეცარი გამოვლინებები წინასწარი შესაძენივი სიგნალების გარეშე. ამასთან, უნდა აღინიშნოს, რომ მაქსიმალურად სარწმუნო დასკვნა საბანკო კრიზისის დადგომის შესახებ შეიძლება გაკეთდეს მხოლოდ მისი გამომწვევი ყველა მიკრო- და მაკროეკონომიკური, ინსტიტუციონალური ფაქტორების კომპლექსური ანალიზის შედეგად. მიუხედავად ამისა, არსებობს რიგი ფაქტორები, რომლებიც საერთოა მსოფლიოში მომხდარი მეტი წილი საბანკო კრიზისებისათვის: ადგილობრივი საფინანსო სისტემის მეტისმეტი ლიბერალიზაცია; სპეკულაციური კაპიტალის კონცენტრაცია სუსტად განვითარებულ საფინანსო ბაზრებზე; საბანკო სისტემის დაბალი კაპიტალიზაცია და როგორც შედეგი, მისი სისუსტე; შიდა სესხების კონცენტრაცია საგარეო ბაზრებზე დამოკიდებულ სფეროებში; დაუბრუნებელი კრედიტების წილის ზრდა; საფინანსო ინსტიტუტების განუვითარებლობა და სხვა.

მსოფლიოში მომხდარი და მიმ-

დინარე საბანკო კრიზისების ანალიზიდან ჩანს, რომ მათი მასშტაბებისა და ეკონომიკაზე მადესტაბილიზებელი გავლენის ხარისხის მიხედვით შეიძლება გამოიყოს საბანკო კრიზისები, რომლებიც მოქმედებენ მიკროეკონომიკურ დონეზე, მაკროეკონომიკურ დონეზე და კრიზისები, რომლებიც იწვევენ სრულმასშტაბიან საფინანსო-საბიუჯეტო დესტაბილიზაციას, რაც თავის მხრივ განაპირობებს მაღალ ინფლაციასა და ეკონომიკის დემონეტარიზაციას.

საქართველოში საბანკო კრიზისი მიკროეკონომიკურ დონეზე შეიძლება განპირობებული იყოს მრავალი ფაქტორით, რომელთა შორის, პირველ რიგში, უნდა აღინიშნოს ცალკეულ ბანკების მიერ ბიზნესის არასწორი წარმართვა, როდესაც საბანკო ბიზნეს-საქმიანობაში ჩაერთნენ გამოუცდელი მენეჯერები. შედეგად ვლუბულობით მაღალრისკიან საბანკო საქმიანობას, რაც მოიცავს გაუაზრებელ და არაფრთხილ საკრედიტო პოლიტიკას, გადაჭარბებული რისკების აღებას, სუსტ საორგანიზაციო მართვას, არასაკმარის შიდა კონტროლს ან მისი საერთოდ არარსებობას, პრიორიტეტის გადატანას ბანკის საბაზრო წილის გაფართოებაზე და არა მოგების ამაღლებაზე, აქტივებისა და პასივების არაეფექტურ მართვას და საბანკო ბიზნე-

სის წარმართვის სხვა სახის ნაკლოვანებებს.

ზემოთ ჩამოთვლილი ფაქტორების გავლენა საბანკო კრიზისის წარმოქმნაზე კიდევ უფრო ღრმადება სრულყოფილი საკანონმდებლო და მარეგულირებელი ნორმატიული ბაზის, განსაკუთრებით საფინანსო და საბანკო კანონმდებლობის, ასევე საბაზრო დისციპლინის არარსებობის, სუსტი საბანკო ზედამხედველობისა და კონტროლის პირობებში.

საქართველოს საფინანსო-საბიუჯეტო სისტემის ინსტიტუციონალური და სტრუქტურული მოწყობის სისუსტე მოითხოვს საბანკო სისტემის ფუნქციონირებაზე სახელმწიფო ზედამხედველობისა და კონტროლის გაძლიერებას. რა თქმა უნდა, ფინანსურ ლიბერალიზაციას გააჩნია მნიშვნელოვანი უპირატესობები გრძელვადიან პერსპექტივაში, მაგრამ, როგორც განვითარებადი ეკონომიკების საბანკო კრიზისების მსოფლიო გამოცდილება გვიჩვენებს, ყოველთვის არსებობს კომპრომისი კონკურენციის გაფართოებისა და საბანკო სექტორის გადახდისუნარიანობის შენარჩუნებას შორის. საბანკო ზედამხედველობა და რეგულირება აუცილებელია იმისათვის, რომ შემცირდეს სისტემური რისკი და უზრუნველყოფილ იქნას საბანკო სისტემის სტაბილურობა. გამომდინარე აქედან, სწორედ საბან-

კო ზედამხედველობის სისუსტე არის ძირითადი ფაქტორი, რომელიც არამდგრად მაკროეკონომიკურ პირობებში აღრმავებს საბანკო კრიზისის წარმოშობის შესაძლებლობებს. საბანკო ზედამხედველობისა და რეგულირების ორგანოებს უნდა შესწევდეთ უნარი განახორციელონ სისტემური დაკვირვება და ანალიზი საბანკო სექტორის ფუნქციონირებაზე მთლიანობაში, აკონტროლონ მაკროეკონომიკური გარემოს გავლენა ფულად-საკრედიტო სფეროზე და ამ უკანასკნელის ზემოქმედების ხარისხი წარმოების განვითარებაზე, ყველაზე ადრეულ სტადიაზე გამოავლინონ საბანკო სექტორში წარმოქმნილი პრობლემები და შეაფასონ ეროვნული ბანკისა და მთავრობის მიერ გატარებული ღონისძიებების შედეგები, ჩამოაყალიბონ პოზიცია საბანკო რეგულირების ინსტრუმენტების გამოყენების მიზანშეწონილობასა და დროულობზე.

საბანკო კრიზისის გამომწვევ მაკროეკონომიკურ ფაქტორებს შორის პირველ რიგში უნდა დასახელდეს საქართველოში დღეისათვის მიმდინარე დაკრედიტების ბუმი. უკანასკნელი თითქმის ორი წლის განმავლობაში საბანკო სისტემის საკრედიტო დაბანდება გაიზარდა დაახლოებით ორჯერ და 5 მილიარდ ლარზე

მეტი შეადგინა. ქვეყნის ეკონომიკის სტრუქტურული ჭრილი და ზრდის ტემპები მეტწილ შემთხვევაში ვერ უზრუნველყოფენ საზოგადოებრივი მწარმოებლურობისა და შემოსავლების ზრდის ისეთ პარამეტრებს, რომლის შედეგადაც შესაძლებელია შიდა კრედიტებზე მოთხოვნის ასეთი გაორმაგებული ზრდა. შეიძლება ითქვას, რომ საკრედიტო ბუმი ძირითადად პროვოცირებულია საბანკო სისტემის ხელთ არსებული სასესხო რესურსების მიწოდებით, რომლებიც მეტწილად ფორმირებულია დეპოზიტებზე მოთხოვნის ზრდისა ან/და საბანკო სისტემაში უცხოური კაპიტალის შემოდინების შედეგად.

დაბეჯითებით შეიძლება ითქვას, რომ საკრედიტო ბუმის პროვოცირების ერთ-ერთი მთავარი მიზეზია არათანმიმდევრულად გატარებული საბანკო სექტორის ლიბერალიზაციის შედეგად პირდაპირი და პორტფელური უცხოური ინვესტიციების შემოდინება. დადებით მოვლენად შეიძლება შეფასდეს ბოლო წლების მანძილზე საქართველოში მოქმედი 23 კომერციული ბანკიდან 16-ში მსოფლიოს განვითარებული და განვითარებადი ქვეყნების კაპიტალის შემოდინება ნაკლებად ლიკვიდური პირდაპირი ინვესტიციების სახით, რის შედეგადაც საქართველოს საბანკო სექტორში

მნიშვნელოვნად გაიზარდა უცხოური სააქციო კაპიტალის მოცულობა, დაინერგა ამ ქვეყნების საბანკო საქმიანობის მონინავე გამოცდილება, დაიწყო კორპორატიული, საბუღალტრო და საკანონმდებლო სტანდარტების საყოველთაოდ მიღებულ საერთაშორისო სტანდარტებთან ინტეგრირების პროცესი. ამასთან ერთად, საქართველოს ჯერ კიდევ სუსტად განვითარებულ საფინანსო-საბანკო ბაზარზე შემოვიდა უფრო მეტად ლიკვიდური პორტფელის (სპეკულაციური) ინვესტიციები საერთაშორისო სესხების სახით. ეს გარემოება გარკვეულწილად შეიძლება შეფასდეს როგორც საბანკო სისტემისათვის არასასურველი მოვლენა, ვინაიდან ასეთი სახის ინვესტიციები შემოდის არა გრძელვადიანი ეკონომიკური ინტერესების, არამედ ძირითადად მაღალი ადგილობრივი საპროცენტო (დეპოზიტებზე 10%-ზე და კრედიტებზე 30%-ზე მეტი) განაკვეთების და ხელსაყრელი სავალუტო გაცვლითი კურსის ინტერესებიდან გამომდინარე. ქვეყნის გარედან მოზიდული ასეთი სახის უცხოური კაპიტალი ყველაზე ლიკვიდურია და პირველი დატოვებს საფინანსო ბაზარს საფრთხის მოახლოების შემთხვევაში. სპეკულაციური კაპიტალის ასეთი თავისუფალი გადაადგილება საბანკო სისტემის სუსტი კაპიტალიზაციის, საკრედიტო პორტფელის მაღალი კონცენტრაციის, ეროვნული ბანკის დამოუკიდებლობისა და ძლიერი საბანკო ზედამხედველობისა და რეგულირების ორგანოს არარსებობის პირობებში დიდი ალბათობით განაპირობებს ქვეყნის საფინანსო სისტემის მოუშზადებლობას შოკური სიტუაციებისთვის, რომლებიც შეიძლება წარმოიქმნას დღეისათვის მსოფლიო ეკონომიკაში მიმდინარე კრიზისული პროცესების შედეგად.

საქართველოში შიდა საკრედიტო დაბანდების ზრდამ რეალურ გამოხატულებაში (კორექტირებულ ინფლაციაზე) 2006 წელს შეადგინა 51 პროცენტი, ხოლო 2007 წელს — 66 პროცენტი, რაც სამჯერ აღემა-

ტება ქვეყნის მთლიანი შიდა პროდუქტის ზრდის ანალოგიური პერიოდის მაჩვენებელს. **კრედიტების მოცულობის ასეთი სწრაფი ზრდა აუარესებს აქტივების ხარისხს. მიუხედავად ამისა, ვადაგადაცილებული სესხების წილი მთლიან საკრედიტო პორტფელში გამოიყურება საკმაოდ ოპტიმისტურად. 2006 წელს ამ მაჩვენებელმა საკრედიტო დაბანდების 1.3 პროცენტი, 2007 წელს — 1.7 პროცენტი, ხოლო უმოქმედო სესხებმა შესაბამისად 2.5 და 2.6 პროცენტი შეადგინა, რაც, სავარაუდოდ, შეიძლება დაკავშირებული იყოს საზედამხებდევლო სამსახურში შემოსული ინფორმაციის სიზუსტის დაბალ ხარისხთან.** ამ უკანასკნელს გააჩნია თავისი ობიექტური და სუბიექტური მიზეზები. კერძოდ, ობიექტურ მიზეზებს შორის შეიძლება დასახელდეს საკრედიტო ბუმის პირობებში ბანკების მიერ მსესხებელზე ობიექტური, საიმედო ინფორმაციის მოპოვებისა და გაცემული კრედიტის რეალური ხარისხის განსაზღვრის სირთულე, ვინაიდან, არსებობს მაღალი ალბათობა იმისა, რომ კრედიტების საყოველთაოდ ადვილად ხელმისაწვდომობის პირობებში მსესხებელმა ერთი ბანკის კრედიტი დაფაროს მეორე ბანკიდან აღებული კრედიტით და ცალ-ცალკე თითოეული ბანკისათვის გამოიყურებოდეს როგორც გადახდისუნარიანი და ლიკვიდური. სუბიექტურ მიზეზებს შორის შეიძლება დასახელდეს ბანკების მცდელობა — არ გაზარდონ

გაცემული სესხების შესაძლო დანაკარგების რეზერვი ლიკვიდური სახსრების მაქსიმალურად შენარჩუნების მიზნით.

საქართველოში 2005 წელს ეკონომიკის საბანკო დაკრედიტების მოცულობა მთლიან შიდა პროდუქტთან მიმართებაში 14 პროცენტს შეადგენდა, 2006 წელს — 18.7 პროცენტს, ხოლო 2007 წელს 26 პროცენტი შეადგინა. აღნიშნული მაჩვენებელი მიმდინარე წელსაც განაგრძობს მაღალი ტემპებით ზრდას. რაც შეეხება პორტფელის ინვესტიციებს საბანკო სექტორში, 2006 წლის ბოლოს მათი მოცულობა მთლიან შიდა პროდუქტთან მიმართებაში შეადგენდა 18.4 პროცენტს, ხოლო 2007 წელს — 22.2 პროცენტს. მოსალოდნელია, რომ **უახლოეს წლებში ამ მაჩვენებლის თანაფარდობამ კრიტიკულ ზღვარს მიაღწიოს, რაც დიდ საფრთხეს შეუქმნის ქვეყნის საბანკო სისტემას, თუ მანამდე სათანადო საბანკო მარეგულირებელმა სამსახურებმა არ მიიღეს ქმედითი ზომები საკრედიტო ბუმის შეზღუდვის მიმართულებით.**

მეორე მნიშვნელოვანი ფაქტორი, რომელიც საფრთხეს შეუქმნის საბანკო სისტემის მდგრადობას, არის საბანკო სექტორის ლიკვიდურობის უკმარისობის პრობლემა, რომლის წარმოქმნის და გაღრმავების ტენდენციები უკანასკნელ პერიოდში თანდათანობით შესამჩნევი ხდება. დღეისათვის საქართველოს ეროვნულ ბანკში აკუმულირებული კომერციული ბანკების

ფულადი სახსრების მოცულობამ 470 მლნ. ლარს მიაღწია, თუმცა ეს არის ძალზედ უმნიშვნელო თანხა ბანკების მყისიერი ვალდებულებების დასაფარავად. ხოლო მთელ საბანკო სისტემაზე გადათვლილი საშუალო ლიკვიდურობის კოეფიციენტი მიმდინარე წლის მაისის თვეში 27 პროცენტის ფარგლებში მერყეობს. მიმდინარე წელს საბანკო სექტორის მიერ მოზიდულია 3.4 მილიარდ ლარამდე არასაფინანსო სექტორის სახსრები. ამ თანხის თითქმის ნახევარი მოთხოვნამდე დეპოზიტებზე მოდის. ამასთან, გასათვალისწინებელია, რომ არასაფინანსო სექტორის საბანკო დეპოზიტების ზრდის ტემპი 2007 და 2008 წლის განმავლობაში შესამჩნევად ჩამოუვარდება წინა წლების ამავე მაჩვენებელს და 3-დან 6 პროცენტამდე ფარგლებში მერყეობს, ანუ აშკარად იკვეთება დეპოზიტების ზრდის ტემპის ვარდნა უარყოფით ნიშნულამდეც. ბუნებრივია, ინფლაციური მოლოდინი ამცირებს დეპოზიტების მიწოდებას და ზრდის მათზე საპროცენტო განაკვეთს. ასეთ პირობებში, როდესაც დეპოზიტების ზრდის ტემპი საპროცენტო განაკვეთზე დაბალია, თუ ამას დაერთო ბანკების მიერ უცხოური დაფინანსების მოზიდვის შესაძლებლობის შემცირება, რომელიც ასევე გამოიკვეთა ბოლო თვეების განმავლობაში, ბანკები იძულებულნი გახდნენ შეანაბრებზე წმინდა ტრანსფერტი, ანუ სახსრების გადარიცხვა (გაცემა), განახორციელონ ან მსესხებლებისგან სახსრების გამოწვევის, ან საკუთარი ლიკვიდურობის მარაგის შემცირების გზით. საბანკო სექტორში სერიოზული პრობლემები შეიქმნება მაშინ, როდესაც გაიზრდება საჭირო ტრანსფერტის მოცულობა (მაღალი საპროცენტო განაკვეთების ან დეპოზიტების ზრდის შენელების/შემცირების შედეგად) და ბანკები ვერ უზრუნველყოფენ საჭირო რესურსების მიღებას როგორც მსესხებლებისგან, ასევე ლიკვიდობის საკუთარი მარაგიდან.

საბანკო სექტორში არასაკ-

მარისი ლიკვიდობის პრობლემის წარმოქმნას ხელს უწყობს აქტივებისა და პასივების არაეფექტური მართვა, როდესაც ბანკები ახორციელებენ ვალდებულებების ვადების აშკარა ტრანსფორმაციას, რაც გამოიხატება შედარებით მოკლევადიანი ვალდებულებების უფრო გრძელვადიანი საკრედიტო აქტივებად გარდაქმნაში. საბანკო სისტემა ვერ იქნება ლიკვიდური, ვინაიდან მიუხედავად მოკლევადიანი დაკრედიტების ზრდის ტენდენციისა, კრედიტები ფაქტობრივად უფრო გრძელვადიან სახეს ღებულობს დეპოზიტებთან შედარებით. ეს გარემოება განპირობებულია იმით, რომ მსესხებლები ორიენტირებული არიან სესხების განახლებაზე თავიანთი ბიზნეს-საქმიანობის უწყვეტობის შესანარჩუნებლად. დაკრედიტების განუახლებლობის შემთხვევაში მსესხებლები იძულებული შეიქმნებიან გაატარონ ისეთი ღონისძიებები, რომლებმაც, შესაძლოა, შეარყიოს მათი და მათი ბიზნეს-პარტნიორების ფინანსური მდგომარეობა, რაც საბოლოო ჯამში გამოიწვევს საბანკო კრედიტების ხარისხის გაუარესებას. ამგვარად, მიუხედავად იმისა, თუ როგორია საკრედიტო პორტფელის ვადები, საბანკო სისტემა დაბალი ლიკვიდურია იმ გაგებით, რომ მისი მცდელობა მყისიერად მოახდინოს საკრედიტო პორტფელის მოცულობის შემცირება შესაბამისად ინვესს აქტივების ღირებულების შემცირებას.

აღსანიშნავია, რომ ლიკვიდობის გახარჯვის პრობლემასთან ახლავს მისი აღდგენის აუცილებლობის პრობლემა, რომლის გადასაწყვეტად ბანკები იძულებული იქნებიან შესაძლებლობის შემთხვევაში გაყიდონ აქტივები, ან რაც უფრო რეალურია, შეამცირონ თავიანთი საკრედიტო პორტფელები კრედიტების განახლებაზე უარის თქმის გზით. ეს კი, როგორც ზემოთ აღინიშნა, არის სერიოზული მადესტაბილიზებელი ფაქტორი არასაფინანსო სექტორისთვის და გამოიწვევს სამენარმეო აქტივობის შემცირებას.

ბის შემცირებას და, შესაბამისად, საბანკო საკრედიტო პორტფელის ხარისხის მნიშვნელოვან გაუარესებას. სავარაუდოდ, თუ მეანაბრებზე წმინდა ტრანსფერტის სიდიდემ შეადგინა მთლიან შიდა პროდუქტთან მიმართებაში 8-10 პროცენტი, მოსალოდნელია შეიქმნას საბანკო კრიზისის საფრთხე. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ მხოლოდ ერთ ბანკში წარმოქმნილი ლიკვიდობის უკმარისობის პრობლემა შეიძლება სწრაფად გავრცელდეს სხვა საბანკო დაწესებულებებზეც, რადგანაც ბანკის ან საგადასახდელო სისტემის არასტაბილური მდგომარეობა ძალზედ ნეგატიურად მოქმედებს მთელ საბანკო სისტემის მიმართ ნდობაზე და შედეგად, კრედიტორები ან/და მეანაბრები შეეცდებიან დაიბრუნონ თავიანთი სახსრები მიუხედავად სხვა ბანკების სტაბილური მდგომარეობისა, რაც ხელს შეუწყობს სისტემური საბანკო კრიზისის წარმოშობას.

საქართველოს ეკონომიკის დამოკიდებულება მსოფლიო ბაზრის კონიუნქტურაზე, კერძოდ კი, ენერგორესურსებზე და კვების პროდუქტებზე, რომლებზეც უკანასკნელ პერიოდში მსოფლიო ფასები მნიშვნელოვნად იზრდება, საფრთხეს უქმნის საბანკო სექტორის სტაბილურობას, მდგომარეობას ართულებს

ისიც, რომ საქართველოს საბანკო სისტემა ძირითადად ორიენტირებულია საგარეო სავაჭრო სექტორზე. ბანკების საკრედიტო დაბანდებები უმეტესწილად კონცენტრირებულია ვაჭრობის (იმპორტის) სექტორზე, რომელზეც 2006 წელს გაცემული სესხების წილმა მთლიან საკრედიტო დაბანდებში საშუალოდ შეადგინა 52.5 პროცენტი, ხოლო 2007 წელს — 55.6 პროცენტი, და მიმდინარე წელსაც ამ მაჩვენებელს ზრდის ტენდენცია ახასიათებს.

უნდა აღინიშნოს, რომ ქვეყანაში მიმდინარე საკრედიტო ბუმის ფონზე საკმაოდ დაბალია ეკონომიკის მონეტარიზაციის დონე (M2-ის ფარდობა მშპ-თან), რომელმაც 2008 წლის I კვარტალში შეადგინა 13%. ფინანსურად მდგრად ქვეყნებში ეს მაჩვენებელი არ არის 30 პროცენტზე ნაკლები. მიუხედავად იმისა, რომ ეს კოეფიციენტი ხასიათდება ნელი, მაგრამ მაინც ზრდის ტენდენციით, იგი იმყოფება კრიტიკულ დონეზე, რაც მეტყველებს ეკონომიკის ფულის მასით გაჯერების უკმარისობაზე. ამის მიუხედავად ქვეყანაში ტარდება ინფლაციის შემცირების ღონისძიებები, რომელთა შედეგად ლარის ხელოვნურმა გამყარებამ შეამცირა მსესხებლების გადახდისუნარიანობა და

გაზარდა სესხებზე მოთხოვნა, რასაც თან მოჰყვა მათზე საპროცენტო განაკვეთების მნიშვნელოვანი ზრდა. ასეთი სახის მაკროეკონომიკური შოკის ზეგავლენის შესუსტების ერთ-ერთი ქმედითი ბერკეტია სესხის ფასის შემცირება რეალისტურ განაკვეთამდე, რასაც ბანკები ვერ განახორციელებენ თავიანთი გადახდისუნარიანობის შესუსტების გარეშე. ცხადია, რომ ასეთ შემთხვევაში საჭირო გახდება საბანკო აქტივებისა და ვალდებულებების

გარკვეული რესტრუქტურზაცია. საბანკო აქტივების რეალური ღირებულების ვარდნისას კი დაზარალებუნი ან ბანკის კრედიტორები (ძირითადად მეანაბრეები), ან გადასახადების გადამხდელები (რეკაპიტალიზაციის გადასახადის გადამხდელები).

გარდა ზემოთ განხილულისა, არსებობს სხვა მრავალი ფაქტორი, რომელიც უარყოფითად მოქმედებს საბანკო სისტემის მდგრადობაზე. ამ ფაქტორების კომპლექსური ანალიზი და შეფასება

საქართველოს ეროვნული ბანკისა და საფინანსო ზედამხედველობის სამსახურის პირველი რიგის ამოცანებს უნდა წარმოადგენდეს. მხოლოდ მათი შეფასებისა და დასკვნების საფუძველზე შესაძლებელი გახდება ადექვატური ღონისძიებების გატარება როგორც საბანკო სექტორის, ასევე მთლიანობაში საფინანსო სექტორის გაჯანსაღებისა და მდგრადობის ამაღლების მიმართულებით. გარდა ამისა, უნდა შემუშავდეს საფინანსო სექტორის თვისობრივად ახალი საკანონმდებლო და მარეგულირებელი ბაზა, რომელიც უპასუხებს პრუდენციულური ზედამხედველობის მსოფლიოს მონინავე გამოცდილებას, რაც, პირველ რიგში, გულისხმობს ბაზელი I კრიტერიუმების დანერგვას, რომელიც მიმართულია საბანკო სისტემების მდგრადობის გამყარებასა და მათი ფუნქციონირების უსაფრთხოების ამაღლებაზე. ამასთან ერთად, საჭიროა განმტკიცდეს პოლიტიკური და საფინანსო ინსტიტუტების პოტენციალი, სრულყოფილი საფინანსო ბაზრის სტრუქტურა და უზრუნველყოფით ანგარიშგებისა და მიღებული საფინანსო-საბანკო პოლიტიკის და მათი რეალიზაციის მექანიზმების სრული გამჭვირვალობა.

РЕЗЮМЕ

НАСКОЛЬКО УСТОЙЧИВА БАНКОВСКАЯ СИСТЕМА ГРУЗИИ

Элиава Лиа
Финансист, эксперт

На устойчивое функционирование банковской системы Грузии воздействует ряд микро- и макроэкономических факторов, которые не только определяют сегодняшнее состояние банковского сектора, но и предопределяют ее будущее развитие. Ключевыми среди них являются: слабость банковского менеджмента, неосторожная кредитная политика, перенос приоритета с повышения доходности банков на расширение их рыночной доли, неэффективное управление активами и пассивами; проводимые в стране меры по уменьшению уровня инфляции и высокий приток портфельных инвестиций, которые спровоцировали резкий рост

внутреннего кредитования, уменьшения ликвидности банковской системы, снижения качества кредитного портфеля и рост его концентрированности на импортоориентированные сферы экономики; несовершенное финансовое и банковское законодательство; слабый банковский надзор и контроль. Как показало исследование, банковская система Грузии со стороны Национального Банка, надзорных органов и правительства требует неотлагательного проведения необходимых научно обоснованных мер по предотвращению развития возможного банковского кризиса или уменьшения его дестабилизирующего воздействия на экономику страны.